

Ата-аналарға арналған кеңес 2023- 2024ж

«Балаларды тәрбиелеу отбасынан басталады»

Отбасы мен балабақша арасындағы ынтымақтастық

Кеңестің мақсаты

Ата-аналарға бала тәрбиесіндегі отбасының рөлін түсіндіру, отбасында жағымды психологиялық ахуал қалыптастырудың маңызын көрсету, балаларды адамгершілікке, мейірімділікке, әдептілікке және жауапкершілікке тәрбиелеуде ата-ана мен тәрбиешінің бірлескен жұмысын нығайту.

Кіріспе

Отбасы --- адам баласының дүниеге келіп, алғаш рет тәрбие алатын алтын ұясы. Бала ең алғашқы сөзді, алғашқы қимылды, алғашқы қарым-қатынас үлгілерін отбасынан үйренеді. Ата-ананың әрбір сөзі, іс-әрекеті, мінез-құлқы мен өзара қарым-қатынасы балаға үлкен әсер етеді.

«Ұяда не көрсен, ұшқанда соны ілерсін» деген халық даналығының мәні терең. Бала ата-анасының айтқан ақылын ғана емес, күнделікті іс-әрекетін де қайталайды. Сондықтан бала тәрбиесі отбасындағы сүйіспеншіліктен, сыйластықтан, түсіністіктен және жақсы үлгіден басталады.

Баланың бойына жақсы қасиеттерді сіңіру үшін оған қымбат ойыншықтар мен мол материалдық жағдай ғана емес, ең алдымен ата-ананың уақыты, назары, мейірімі және қолдауы қажет.

1. Бала тәрбиесіндегі отбасының рөлі

Отбасы — баланың тұлға болып қалыптасуына ықпал ететін алғашқы тәрбие ортасы. Бала отбасында адамдармен сөйлесуді, үлкенді сыйлауды, кішіні құрметтеуді, өз сезімдерін білдіруді және қоршаған ортамен қарым-қатынас жасауды үйренеді.

Ата-ананың негізгі міндеттері:

- Баланы сүйіспеншілікпен тәрбиелеу және қауіпсіз орта қалыптастыру.
- Баланың жеке ерекшеліктері мен қызығушылықтарын ескеру.
- Әдептілікке, адалдыққа, мейірімділікке баулу.
- Өз ісіне жауапкершілікпен карауға үйрету.
- Баланың пікірін тыңдап, сезімін түсінуге тырысу.
- Жақсы мен жаманды ажырата білуіне көмектесу.
- Баланың денсаулығы мен эмоционалдық жағдайына көңіл бөлу.

03 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Балаға берілген тәрбие оның болашақтағы қарым-қатынасына, мінез-құлқына және өзіне деген сеніміне негіз болады.

2. Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі

Бала — ата-анасының айнасы. Егер ата-ана бір-біріне құрметпен сөйлеп, уәдесінде тұрып, айналасындағы адамдарға көмектессе, бала да осы қасиеттерлі бойына сіңіреді.

Ата-анаға ұсыныстар:

- Балаға өзіңіз үлгі болыңыз. Сыпайы сөйлеу, амандасу, алғыс айту сияқты әдеттерді күнделікті қолданыңыз.
- Балаға берген уәденізді орындауға тырысыңыз.
- Қателік жіберсеңіз, оны мойындап, кешірім сұраудан қорықпаңыз.
- Баланың көзінше басқа адамдарды кемсітпеңіз және жанжалды ұшықтырмаңыз.
- Үйдегі ортақ ережелерді барлық отбасы мүшелерінің сақтауына мән беріңіз.

Есте сақтаныз: балаға ұзақ ақыл айтқаннан гөрі, жақсы іс-әрекетпен үлгі көрсету әлдеқайда әсерлі.

3. Баламен дұрыс қарым-қатынас орнату

Баланың өзін отбасында маңызды сезінуі оның сенімді, ашық және эмоционалдық тұрғыдан тұрақты болып өсуіне көмектеседі.

Баламен қарым-қатынаста мына қағидаларды ұстанған дұрыс:

1. Баланы тыңдаңыз. Ол сөйлегенде сөзін бөлмей, ойын аяқтауға мүмкіндік беріңіз.
2. Сезімін мойынданыз. «Сенің ренжігенінді түсінемін» деп сезіміне назар аударыңыз.
3. Мадақтаныз. Оның тек нәтижесін емес, талпынысы мен еңбегін де бағаланыз.
4. Сабыр сақтаңыз. Қателік жасағанда айқайламай, дұрыс жолын түсіндіріңіз.
5. Таңдау мүмкіндігін беріңіз. Мысалы, киімін немесе ойнайтын кітабын екі нұсқаның ішінен таңдауға рұқсат етіңіз.
6. Бірге уақыт өткізіңіз. Күн сайын баламен сөйлесуге, ойнауға немесе кітап оқуға уақыт бөліңіз.

Баланың сезімін түсіну оның барлық әрекетіне келісу дегенді білдірмейді. Шекараны сабырмен түсіндіріп, мінез-құлқына қатысты нақты талап қою маңызды.

4. Бала тәрбиесіндегі жиі кездесетін қателіктер

Қателік	Дұрыс тәсіл
Баланы басқа балалармен салыстыру	Баланың жеке жетістіктерін бағалау
Үнемі ұрысу және кінәлау	Қателігін түсіндіріп, шешімін бірге табу
Баланың пікірін елемесу	Ойын тыңдап, жасына сай тандау ұсыну
Барлық ісін баланың орнына орындау	Өздігінен әрекет етуге мүмкіндік беру
Қателігі үшін қорқыту немесе ұялту	Сабырмен түсіндіріп, жауапкершілікке үйрету
Тек жетістігін мақтау	Талпынысын, еңбегін және жақсы әрекетін атап өту

Баланың бойында қорқыныш тудыру емес, дұрыс әрекетті түсінуіне және өз мінез-құлқын реттеуді үйренуіне көмектесу маңызды.

5. Отбасында қандай құндылықтарды қалыптастыру қажет?

Мейірімділік пен сүйіспеншілік

Балаға жылы сөз айту, құшақтау, қолдау көрсету арқылы өзін жақсы көретінін сезіндіру.

Құрмет пен ізеттілік

Үлкенге сәлем беру, алғыс айту, өтінішті сыпайы жеткізу және өзгелердің пікірін тыңдау.

Еңбекқорлық пен жауапкершілік

Ойыншықтарын жинау, киімдерін реттеу, өз заттарына ұқыпты қарау сияқты жасына сай міндеттер беру.

Адалдық пен сенім

Шындықты айтуға үйрету, баланың сырын тыңдау және қиын жағдайда қолдау көрсету.

6. Балаға күн сайын көңіл бөлудің маңызы

Бала үшін ата-анасының жанында болуы ғана емес, оның көңіл күйіне назар аударып, шынайы қарым-қатынас жасауы да маңызды.

Күнделікті отбасылық әдеттер:

- Таңертең баланы жылы сөзбен карсы алу.
- Күні қалай өткенін сұрау.
- Бірге тамақтану кезінде әңгімелесу.
- Кітап оқу немесе қызықты оқиғалар айту.
- Бірге серуендеу және қимылды ойындар ойнау.
- Ұйықтар алдында баланың қуанышы мен алаңдаушылығын тыңдау.

Күн сөйлемі 10-15 минуттық алаңсыз, сәлелі қарым-қатынастың өзі балаға өзін маңызды сезінуге көмектеседі.

7. Баланы балабақшада және үйде біріңгі тәрбиелеу

Бала тәрбиесінде ата-ана мен тәрбиешінің талаптары бір-біріне қайшы келмегені жөн. Балабақшада үйретілген сәлемдесу, тазалық сақтау, ойыншықтарды жинау, достарымен бөлісу сияқты дағдыларды үйде де қолдау қажет.

Ата-аналарға кеңес:

- Тәрбиешімен тұрақты байланыста болыңыз.
- Баланың жетістігі мен қиындықтарын бірге талқылаңыз.
- Балабақшадағы күн тәртібін үй жағдайында мүмкіндігінше сақтаңыз.
- Баланың көзінше тәрбиеші мен басқа балаларды кемсітпеңіз.
- Қиындық туындаса, кінәлі іздемей, ортақ шешім қабылдаңыз.

Отбасы мен балабақша бірлесе әрекет еткенде, балаға түсінікті әрі тұрақты тәрбие ортасы қалыптасады.

8. Ата-аналарға арналған практикалық тапсырмалар

Отбасында қолданып көруге болатын тапсырмалар

Г
«Жылы сез» жаттығуы Балаңызға күн сайын оның бойындағы бір жақсы қасиетті айтып, қолдау білдіріңіз.

Г
«Бірге өткізген уақыт» Күн сайын телефонды шетке қойып, балаңызбен бірге ойын ойнаңыз немесе кітап оқыңыз.

Г
«Отбасылық міндет» Балаңызға жасына сәй пағын міндет тапсырып, оны орындағаны үшін еңбегін бағалаңыз.

Г
«Бүгінгі күнім» Кешке балаңыздан бүгінгі ең қуанышты сәті мен оған қиын болған жағдай туралы сұраныңыз.

9. Ата-аналарға арналған ойлану сұрақтары

Отбасылық тәрбиеге назар аудару үшін өзіңізге мына сұрақтарды қойып көріңіз:

- Мен баламды күн сайын мұқият тындаймын ба?
- Балаға сезімін ашық айтуға мүмкіндік беремін бе?
- Оның жақсы әрекеттерін байқап, мадақтаймын ба?
- Отбасымызда қандай дәстүрлер мен ортақ ережелер бар?
- Баламның жанында өзім қандай үлгі көрсетіп жүрмін?
- Балам қателескен кезде оны қорқытпай, дұрыс жолды түсіндіре аламын ба?

Бұл сұрақтар ата-ананы кінәлау үшін емес, бала тәрбиесін жақсартудың жаңа жолдарын табу үшін ұсынылады.

10. Қорытынды

Бала тәрбиесі — үлкен жауапкершілікті, сабырлылықты және үздіксіз еңбекті қажет ететін маңызды міндет. Балағын болашағына салынған ең үлкен инвестиция — оған берілген мейірім, тәрбие, білім және жақсы үлгі.

Әрбір ата-ана баласының бойынан жақсы қасиеттер көргісі келеді. Ол үшін баланы құрметтеу, тыңдау, қолдау және өз ісімен үлгі көрсету қажет. Отбасындағы жылы қарым-қатынас баланың өзіне сенімді, мейірімді, жауапты тұлға болып қалыптасуына негіз болады.

«Тәрбие тал бесіктен басталады».

Бала тәрбиесінде ата-ананың орны ерекше. Сондықтан әр отбасы балаға сүйіспеншілік пен сенім сыйлап, оның жеке тұлға болып қалыптасуына қолдау көрсетуі керек.

Ата-аналарға арналған жүрекжарды үндеу

Балаңызға көбірек уақыт бөліңіз, сөзін тыңдаңыз, жетістігіне қуаныңыз. Оны өзге балалармен салыстырмай, әрбір кішкентай қадамын бағалаңыз. Бүгін көрсеткен мейіріміңіз бен берген өнегелік — ертеңгі жарқын болашағының негізі.

«Бақытты бала — бақытты отбасының жемісі!»